کتێبی رەش. دڵشاد عەبدوڵڵا

لەپاش ڕەش ڕەنگی تر نییە؟
” پەندی کوردی بە هەڵگێڕاوەیی”

بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێر□ بکەن..

DilshadAbdullah_RashDownload

فەلسەفەی خۆشەویستی: سێکس زەفەر بە خۆشەویستی دەبات!-6- .. ئازاد حەمە

بەشی شەشەم

دەستپێک: زەبری سێکس و نەرمی خۆشەویستی

سێکس غەدارە و خۆشەویستیش نەرمونیان. وەکیتر، خۆشەویستی خەریکە لەژێر زەبری سێکس وردە وردە ئاوا دەبێت. ئەمەش تا دڵ دەخوازێت خەمناکمان دەکات، چونکە لەناو ژیانی تازەی ئەستێرەی ئێستامان، لەهەر جێگایەکدا بین، خۆشەویستی کەوتووەتە ژێر چەپۆکی سێکسەوە. ئەم دیاردەیە یەکێکە لە ناساغترین دیاردەکانی شارستانی تەکنەلۆژیاوی هەنووکەمان. دوانەکان، جووتەکان، لە گشت شوێنێک سێکس پتر لە خۆشەویستی کۆیان□د□کاتەوە؛ هەر سێکسیش خودی پێکەوەبوونی□کی داد□م□نێت. زۆرێک بەدوای هۆکاردا دەگەڕێن و ئەمەش وادەکات خۆمان ل□ بەردەم شر□ق□ی جیاجیادا ببینینەوە، لێ شر□ق□کارەکان بە شوێنگەلێکمان دەگەیێنن، کە هێشتا پێویستمان بە شر□ق□ و شیتەڵکاری تر و ترە.

چۆن بتوانین ڕوانین بۆ سێکس بگۆڕین؟ چۆن وابکەین سێکس جێی لەق بێت ل□ بەردەم خۆشەویستی دا؟ مەگەر ئەمە کاری فەلسەفە نییە؟ بەڵێ تا سەر ئێسقان ئەوە کاری فەلسەفەیە، کە ڕوانین بۆ سێکس بگۆڕێت و وا لە سێکسیش بکات ل□ بەردەم خۆشەویستی دا جێی لەق بێت. ئەمە

تەنیا بە شرۆڤەکارییە فەلسەفییەکان نایەتەدی، دەبێت فەلسەفە کارە سەرەکییەکە بگرێتە ئەستۆ؛ کاری فەلسەفە گۆڕینی دیاردە ناساغەکانە، نەک شرۆڤەکردنیان.

لێرەوە، لەسەرەخۆ، پێدەنێینە ناو مۆدێلێک لە شرۆڤەی فەلسەفیانە بۆ خۆشەویستی، ئەوەش ئەزموونی بیرکردنەوەی فەلسەفیی ئالان بادیوە. ڕوانینە تێر و تەسەلەکانی ئەم بیرمەندە دەکەین بە کۆڵەکەی شرۆڤەکارییە فەلسەفییەکەمان و پشتئەستووریش بەو ڕوانینانە دەگەین بە ئەنجامگەلێکی پێویست. باشە فەلسەفە، یان دەروونناسی دوا وتنمان لەمەڕ خۆشەویستی پێدەڵێت؟ ئالان بادیو چ فەلسەفەیەکمان سەبارەت بە خۆشەویستی بۆ پێشنیاردەکات؟ لە ئەفلاتونەوە بۆ فرۆید و لاکان خۆمان بە قەرزاری چ هزرێکی فەلسەفی دەزانین؟
لەکۆتایدا دەخوازم بڵێم، کە خۆم بە قەرزاری فەلسەفیی ئالان بادیو دەزانم، کە لە ڕوانگەیەکی فەلسەفییەوە منی هەڵدایە ناو واتای خۆشەویستییەوە. فەلسەفاندنی خۆشەویستی ڕێگاچارەیە بۆ دەربازبوون لە غەدری سێکس، لە یارییەکانی شەهوەت و گێڕانەوە بۆ زێدی ڕاستقینەی ئەڤینداری. لەسەر ئەو بناغەیە، بە پاڵپشتی بۆچوونێکی شیعرگەرائامێزی (ڕامبۆ) دەخوازم بێژم پێویستمان بە""سەرلەنوێ دامەزراندنەوەی پێناسەیەکە بۆ ئەڤینداری"". بە هەڵکەوتیش نییە، کە بەندە و پێشتریش بادیو و زۆرێکی تر کەوتوونەتە ژێر سیحری ئەو تێگەیشتنە نازدارەی ڕامبۆوە.
پوختەی ئەوەی وتمان، فەلسەفە دەبێت وابکات، کە دەربازمانبیت لە غەدری سێکس، بگەڕێینەوە بۆ زێدی خۆشەویستی (دەخوازیی، ئەڤینداریی). لەوەشەوە، لەژێرسایەی خۆشەویستی وەک هزر، کار بۆ سەرلەنوێ دامەزراندنەوەی تێگەیشتن بە خۆشەویستی بکەین.

ئالان بادیو و فەلسەفەی خۆشەویستی

ئالان بادیو لە ""بوون و ڕووداو""دا، کە یەکێکە لە کارە فەلسەفییە سەرەکییەکانی، کە بە ڕوناکبیر و هزرڤانانی فەڕەنسی و ڕۆژئاوایی ناساند، لەوە و لە کارەکانی دواتریشیدا بە وردی لەسەری تێزێکی خۆی دەوەستێت، ئەوەش بابەتی خۆشەویستییە. ئەڵبەتە، خۆشەویستی وەك یەکێك لە هەل و مەرجەکانی فەلسەفە. گومانیشی ناوێت فەلسەفە لەگەڵ دەرکەوتنی قسەی خۆی لەسەر خۆشەویستی کردووە بۆیە لێرەدا هەوڵدەدەین زۆر بە پوختی خۆشەویستی لە دیدێکی فەلسەفییەوە گفتوگۆ بکەین و لەسەر ڕوانینی بادیو بۆ واتای خۆشەویستی بوەستین و تێگەیشتنێکی فەلسەفی تایبەت بەم واتایە لە هزری ئەم فەیلەسووفە دەربهێنین و بیکەین بە جەمسەرێك لە جەمسەرەکانی توێژینەوە تایبەت

بە دیاردەی خۆشەویستی. دیارە پێشتریش لە چەند نوسینێکماندا هەمامان بە تێگەیشتنی بادیو بۆ خۆشەویستی کردووە، بەڵام لەم نوسینەماندا زۆنی وتنەکانمان لەسەر هەندێک ئاستی باسنەکراو بەرباسدەخەین و واشدەکەین بینینەکانمان ئاڕاستەی تر وەرگرن و گۆشتەکی فەلسەفی بن بە ناو دونیابینی فەلسەفی بادیو سەبارەت بە خۆشەویستی، سێکس و خود.

بە زۆربەی ئەوانەی لە هزری فەلسەفی بادیودا پسپۆڕن لەوە بە ئاگان، کە بادیو لە سێ نوسین دا باس لە واتای خۆشەویستی، یان چییەتی خۆشەویستی دەکات. لە نوسینی:"مانیفێستی فەلسەفە Manifeste pour la philosophie(1)"، "خۆشەویستی چییە؟ Qu’est-ce que l’amour ?" (2)، "لە ستایشی خۆشەویستیدا" (Éloge de l’amour (3)).

بادیو لە نوسینی "مانیفێستی فەلسەفە"دا، کە لە ساڵی 1989 دا نوسیویەتی، ئەوەبەتە پێشتریش و لە بەرهەمە قەبەکەیدا، کە لە ساڵی 1988دا چاپیکردووە (بوون و ڕووداو) باس لەوە دەکات، کە خۆشەویستی لەگەڵ بیرکاری (یان زانست)، هونەر (یان شیعر) و سیاسەت دروستکەری ڕاستی فەلسەفیین، یان ئەم چوارە بەو هەل و مەرجانە دەناسێنەت، کە فەلسەفە بەهۆیانەوە دەتەسازاندن. بەپێی ئەم هاوکێشە فەلسەفییە بادیویانەیە بەت "خۆشەویستی بەرهەمهێنەری ڕاستییە، ڕاستی فەلسەفیی". خۆشەویستی لە دیدی بادیو بریتی نییە لە ئەزموونی ئەویتر، بەڵکو لە "ئەزموونی جیهان، یان دەزێک". ئەو خۆشەویستییەی بادیو ستایشی دەکات ئەوا "دووان (جووتێک) پێکەوە دروستیدەکەن و بەرهەمی یەکگرتنەوەشیانە، کە ئەوەش لەلایەن خۆیەوە ڕووداوێک پێکدێنێت". هاوکات بە ئەوەی بادیو خۆشەویستیمان بۆ ڕاڤەبکات پرسیارگەلێک وەک پیاو چییە؟ ژن چییە؟ دەوروژێنێت و خۆی وتەنیش" فەلسەفەی ڕۆژئاوا لە ئەفلاتونەوە تا نیچە هەوڵیداوە واتای ژن شرۆڤەبکات"(4).

بەرەو دامەزراندنەوەی فەلسەفەیەک تایبەت بە خۆشەویستی

فرۆید و لاکان

چییەتی خۆشەویستی بە زۆربەی بیرمەندانی ڕۆژئاوا گرنگی خۆی هەبووە و ئەم گرنگییەش بەجۆرێک لە جۆرەکان قەرزاری ئەو وتنە فەلسەفیانەن ئەفلاتون لە دیالۆگی سیمپۆزیۆن (خوان، Symposion) بە ئامادەبوونی ئێرۆس (خواوەندی خۆشەویستی) و سوکرات لەو دیالۆگەدا، بەردەستمانی خستووە و ئەمەش وایکردووە لەو دەمەوە خۆشەویستی ببێت بە بابەتێکی مانادار بۆ فەلسەفە.

بادیو لە شرۆڤەکانی سەبارەت بە خۆشەویستی لە گێڕانەوەی بەردەوامدایە بۆ ئەفلاتون و لاکان. بادیو پێیوایە "تێۆری لاکان

تایبەت بە خۆشەویستی هەمان دیدی فرۆید نییە"، یان لاکان سەبارەت بە بابەتی خۆشەویستی قەرزاری فرۆید نییە. بەپێی تێگەیشتنی فەلسەفی بادیو ئەوەی لاکان لەم ڕووەوە لە فرۆید جیادەکاتەوە ئەوەیە، کە "لاکان واتای خۆشەویستی و حەز بە زاراوەی فەلسەفی تێهەلکێشدەکات". بۆیە بۆ بادیو "لاکان باشترین دەروازەیە بۆ تێگەیشتن لە خۆشەویستی". ئەم ئامادەبوونەی خۆشەویستی لە هزری لاکان بۆ بادیو مانادارە و ڕێگایەکیشە بۆ لکانی فەلسەفە بە شیکردنەوەی دەروونییەوە. ئەمەش لەلایەن خۆمانەوە تا ڕادەیەکی زۆر پێمانوایە فەلسەفە و شیکردنەوەی دەروونی توانای سازدانی شرۆڤەکردنی قووڵییان سەبارەت بە خۆشەویستی پێیە.

ئاشکرایە خوێنەری بادیو و پسپۆڕ لە فەلسەفەی خۆشەویستی ئەم بیریارە فەڕەنسییە، هەست بەوە دەکات، کە شیکردنەوەی دەروونی نەبووە بە یەکێک لە چوار هەل و مەرجەکەی دروستبوونی فەلسەفە، بەڵام لەهەمان کاتیشدا بادیو لە نوسینەکانیدا بەبێ سلەمینەوە جەخت لەوە دەکات، کە "فرۆید و لاکان دوو فەیلەسووفی مەزن و رۆڵێکی سەرەکیشیان لە سەرلەنوێ بنیاتنانەوەی واتای خود دا دیووە". ئەوەی بۆ بادیو تایبەت بە لاکان جێی تێڕامانە ئەوەیە"لاکان پێویستە وەك تێۆریزەکەری خۆشەویستی، نەك خود، یان هەوەس تەماشا بکرێت"(5).

کەواتە بادیو بە پێکهێنانی چوارەم هەل و مەرجی دروستکردنی فەلسەفە لە تێۆری خۆشەویستی لاکان سوودمەندە. بادیو پێیوایە "هیچ تێۆرییەك هەندەی تێۆری لاکان سەبارەت بە خۆشەویستی کاریگەری نییە". گومانیش ناکات، کە "لاکان لەو تێۆرییەیدا لەژێر کاریگەری دیالۆگی "خوان"ی ئەفلاتون نەبێت"(6). وەکی تریش بادیو بەخۆشی لەژێر کاریگەری هەمان دیالۆگە و بەم جۆرە بێت بادیو دووجاران لەژێرکاریگەر دیالۆگی ناوبراوی ئەفلاتونە. لەلایەك لە ڕێگای لاکانەوە و لەلایەکی تر لە ڕێگای ئەو کاریگەرییەی ئەو دیالۆگە و ئەمجار سیستەمی فەلسەفی ئەفلاتون لەسەر هزری بادیو دایناوە. بۆیە لە نوسینی"مانیفێستی فەلسەفە" دا کاریگەری لاکان لەسەر تێۆری خۆشەویستی بادیو شتێکی بەرچاوییە.

فەلسەفە/ دەروونناسی لەمەڕ خۆشەویستی

لاکان/ بادیو

فەلسەفە یان دەروونناسی لەمەڕ خۆشەویستی زۆرترین شتمان لەسەر خۆشەویستی پێدەڵێت؟ بادیو لەژێرسیحری دیدی لاکان بۆ خۆشەویستی دەڵێت: "لاکان فێریکردوین، کە خۆشەویستی خۆی لە""بوون"" لەرەگەی ژوانەوە نزدیکدەکاتەوە(واتە یەکدەگرنەوە)". ئەم بۆچوونە لاکانییە

ڕەنگدانەوەیەکی قووڵی لەسەر هزری فەلسەفی بادیو داکوتیوە و هەربۆیشە لەبەر ڕۆشنای ئەو بۆچوونە بادیو جەخت لەوە دەکات، کە لەلایەک “خۆشەویستی پەیوەندییە لەنێوان دووان ، لەلایەکیتر بەهەڵوەشانەوەی دەسەڵاتی تاکیش کۆتای دێت”(7).

بادیو گومان لەوە ناکات، کە”خۆشەویستی وێنەی ئەم تاکەی بەسەرەوە نەمێنێت، وەلی تێۆری خۆشەویستی لاکان کار لەسەر دەرخستەیەکی لۆژیکی دەکات، کە بریتییە لە پەیوەندی نێوان دوانەیەك.

تەنانەت لاکان واشیدەبینێت، کە” خۆشەویستی دەکارێت بەلەجیاتی پەیوەندیی سێکسی بکات و بۆ ئەوەش دەچێت حەسودییەکی سێکسیش لەپشت خۆشەویستیەوە هەر دەبێت”، بەڵام بادیو ئاوا تەماشای خۆشەویستی ناکات، کە دواتر د□بینەوە سەری.

مانا داری تێۆری خۆشەویستی لاکان بۆ بادیو لەوەدایە، کە بادیو سەرنجێکی زۆر دەخاتە سەر “ڕۆلی دوان لە پێکھێنانی پەیوەندی خۆشەویستی و ئەو پەیوەندیەش لەم تێۆرییەدا سەبارەت بە خۆشەویستی هاوچەرخ و خۆشەویستی ڕێزئامێز ئامادی□”. وەکیتریش بادیو گرنگی بەگشت ئەو پەیوەندیانەش دەدات دووانەیین، بۆ نموونە لە بواری سیاسیدا: پرۆلیتاریا و بۆرجوازی، بەڵام ئەم دووانەیە پەیوەندیەکی سیاسی دژ پێکدێنن(8).

بادیو باوەڕی بەوەشە ئەم جۆرە دووانانە دەتوانن لەڕێگای بیرێکی سیاسیەوە یەکبگرن و ناکۆکی نێوانیان نەمێنێت. هاوکات بادیو ئامۆژگاری ئەوەشمان دەکات، کە گشت دووانەکان (ژن و پیاو، پرۆلیتاریا و بۆرجوازی) پێویستە لەوە بکەون بابەتی بن. ئەمەش” بۆئەوەی ئەم دووانانە بتوانن پێکەوەکاربکەن و یان کۆکبن و بۆئەوەی ئەمەش بێتەدی پێویستیان بەوە دەبێت واز لە بەبابەتیبوونیان بھێنن”(9). ئەمەش جۆرە ڕێگایەکە لەلایەن بادیوەوە بۆ قووتکردنەوەی تێۆریەك تایبەت بە خود لە بواری خۆشەویستیدا.

فێمینیزم و بۆچوونی ئەفلاتونی بادیو بۆ خۆشەویستی

بادیو بەبێ دەنگی لە دوو نوسینیدا (مانیفێستی فەلسەفە، خۆشەویستی چییە؟) ڕەخنەی تێگەیشتنی فێمینیستەکان بۆ واتای ژن و خۆشەویستیش دەکات. کێشەی بادیو لەگەڵ فێمینیستەکان و داکۆکیکەران لە تێۆری کویر (شاز، ناجۆری) Queer یەکناگرێتەوە، چونکە بادیو باوەڕی بە بوونی دوانەییەکی جیایە (دوو ڕەگەزی لێکنەچوو) لە دروستکردنی پرۆسەی خۆشەویستی. بادیو دژایەتی فێمینیزم ناکات، بەڵام بەزۆری دژی ئەو جۆرە ئاراستە فێمینیزمییانەیە، کە پەیوەندی نێوان ژیندەرەکان تێکدەدەن. دڵنیاشین تێزی ناوبراوی بادیو تایبەت بە

خۆشەویستی پێناچێت لە لای گەلێک لە فەمینیستەکانی ڕۆژئاوا پەسەندکراو بێت.
گرنگە هەما بەئەوەش بکرێت، کە ئەو خۆشەویستییەی بادیو کاری لەسەر دەکات، کە لەئاکامی یەکگرتنەوەی دوو ناجۆر دروستدەبێت""ڕەگەزی ناپەیوەندی دروستدەکات". هەروەها خۆشەویستی، کە"ڕووداوی یەکگرتنەوەی نێوان دووانە ئەزموونەکی بێپایان و تەواونەکراو جێودەکات"، بەڵام بادیو لەمەوەوە زۆر جەخت لەوە دەکاتەوە، کە خۆشەویستی بریتییە لە"ڕووداوی فرەییەکی بەناو، ڕووداوێك، کە لە دەرئەنجامی ڕەگەز (جنس)ە جیاکانەوە دروستدەبێت"(10).
بەم جۆرە بێت، خۆشەویستی، بریتییە لە پەیوەندی نێوان دوانەیەك. بناغەی ئەم دوانەیەش دوو ڕەگەزی (جنسی) جیا پێکیدەهێنن (پیاو و ژن)". "ئەم دوو ڕەگەزەش خود پێکدەهێنن، یان لە خود پێکدەهێن". ئەم یەکگرتنەوەیەی نێوان ئەم دوو ڕەگەزە "یەکگرتنەوەی نێوان دوو جەمسەری ناجۆرە: جەمسەری نێگەتیڤ و پۆزەتیڤ". بەمشێوەیە "خۆشەویستی یەکگرتنەوەی نێوان دوو جەمسەری ناکۆکە: یەکێکیان ژنە، کە ناگشت پێکدەهێنێت و ئەوەیتر پیاوە، کە گشت ئەبەزێنێت"(11).

فەیلەسووفەکان نابێت لە خۆشەویستی بترسن

لەبەردا هەما بە ئەوەش دەکەین، کە بادیو لە شرۆڤەکردنە فەلسەفییەکانی تایبەت بە واتای خۆشەویستی بینینی خۆیمان سەبارەت بە سێکس و پەیوەندی ڕۆمانسیش بەرباسدەخات. بادیو ئەمەی لەو کارە تازانەیدا ئەنجامداوە لەم ساڵانەی دوایدا، بەنموونە"لە ستایشی خۆشەویستیدا12)“Éloge de l’amour)، نوسیونی. گرنگیدانی بادیو بە واتای خۆشەویستی لە پەرتووکی "لە ستایشی خۆشەویستیدا" ئاوەدانەوەیەکی فەلسەفیانەی بەئەندازە جوانە و گفتوگۆیە فەلسەفییەکانیشی سەبارەت بە خۆشەویستی بە قەرەی بینینە فەلسەفییەکانی ئەفلاتون، کێرکەگۆر Kierkegaard، سیمۆن دە بۆڤوارSimone de Beauvoir، پرۆست Marcel Proustو لاکاندا تێدەپەڕێنێت و پەرچەکرداری فەلسەفی لێدەسازێنێت. هەر لەم کارە فەلسەفییەیدا بادیو واتاگەلێکی وەك سێکس، پەیوەندی و ڕۆمانس (هەقایەتی ئەویندارى) دەخاتە ژێرپرسیارەوە و ساموێل بێکێت Samuel Beckett یش بەنموونە لەسەر ئەو ئەدەبە دەهێنێتەوە، کە پراکتیزەی خۆشەویستی کردووە.
بادیو لە پەرتووکی ناوبراودا، کە بریتییە لە هەڤپەیڤینێك لەتەك نوسەر و ڕۆژنامەوانی فەرەنسی نیکۆلا ترۆنگ Nicolas Trunong ، داکۆکی لە خۆشەویستی دەکات و لەسەرەتاوە تا کۆتای

پەڕتووكەكە دەيەوێت بڵێت : "ستايشى خۆشەويستى گۆرانييەكە لەلايەن ئەو فەيلەسووفەوە دەچڕدرێت، كە وەك ئەفلاتون بيردەكاتەوە و پێ ماندەڵێت: ئەو كەسەى خۆشەويستيى وەك خال□ى دەستپێك وەرنەگرتووە هەرگيز لە سروشتى فەلسەفە تێناگات"(13).

هەر لەوێڕا ئامۆژگارى باديو بۆ فەيلەسووفەكان ئەوەيە، كە" نا بێت لە خۆشەويستى بترسن" و خۆشەويستيش بە سەرچڵى (موغامەرە) دەشوبهێنێت و داواى ئەوەش دەكات، كە خۆشەويستى مەرجە ڕيسكئامێز(سەرچڵئامێز) بێت. "خۆشەويستى بەبێ ڕيسك نەشياوە. خۆشەويستى بێ ڕيسك وەك جەنگى بێ مردوو وايە". بەم چەشنە باديو قسە لە ناسايەتى خۆشەويستى، لە چركە ئەستەمەكانى خۆشەويستى لە جيهانى هاوچەرخدا، دەكات. كەوابێت دەشێت بپرسين بۆ خۆشەويستى لە كۆمەڵگەى ئێستادا ئەستەمە؟ پێدەچێت بەپێى هزرى فەلسەفيى باديو ئەو دەمە خۆشەويستيكردن ئەستەم دەبێت، كە بە ئارەزووى سێكسى تێكەڵدەكرێت(14).

بەو بينينەى لاى سەرەوە باديو ئەو گومانەش هەڵدەوەشێنێتەوە، كە وايبۆدەچێت "خۆشەويستى بوونى نييە"، ئەمەش ل□ بەرئەوەى باديو "ماناى خۆشەويستى لە ئارەزووى سێكسيدا گيرناكات". سەربارى ئەوە، باديو لەم نوسينەيدا باس لەو هەڕەشەيەش دەكات چاخى تازە لە خۆشەويستى دەيكات. باديو خۆشەويستى سەردەمى ئێستاش وەك خۆشەويستييەكى بێ موغامەرە پێناسەدەكات. ئەمەو بەبۆچوونى باديو"خۆشەويستى لە ئێستادا لەژێر هەڕەشەى هێدۆنيزم (چێژگەرى) وHedonism ليبڕاليزمدا يە" و ئەم دوو دياردي□ش بە بەرپرسيار دەزانێت بەرامبەر بە گەشەى "سێكسگەرايى Sexuality و بەرخۆريىConsumerism و پێشيوايە سێكسگەرايى و بەرخۆريى لە خۆشەويستى و سۆز خال□يين"(15).

ل□ بەرئەوەى خۆشەويستى لە هەنووكەدا لە تالووكەدايە باديو لەم پەڕتووكەدا كارێكى زۆر بۆ دەربازكردنى خۆشەويستى لە كێشەكانى دەكات. بيريشمان نەچێت بۆ باديو لە ئەمڕۆدا "خۆشەويستى بريتييە لە ململانێيەك لەوديو تەنياييەوە، ململانێيەك لەگەڵ گشت شتێك، كە لە جيهاندا دەتوانێت بوون بجووڵێنێت"، بەڵام هاوكاتيش باديو هێرشدەكاتە سەر ئەو جۆرە خۆشەويستييەى لە ماپ□□□ى دەيتينگDieting ە كاندا باوە(16). لە ديدى باديو "ئەم جۆرە خۆشەويستييانە خۆشەويستى كۆمەڵگەى بەرخۆرين". بۆيە لەبري ئەوە باديو مەستى ئەو تێگەيشتنەى ڕامبۆ Rimbaud ى شاعيرە، كە دەڵێت:"خۆشەويستى پێويستى بە دووبارە دامەزراندنەوە هەيە"(17).

بەپێى تێگەيشتنەكانى باديو لە پەرتووكى ""لە ستايشى خۆشەويستى دا"" بێت "خۆشەويستى يەك جارە و بۆ هەميش□□". ل□م بارەيەشەوە

بادیو باس لە هەقایەتی خۆی دەکات، کە لەتەمەنی لاویدا ژنێکی خۆشویستووە، کە ئەوە یەکەم خۆشەویستی "ئەو" بووە و بە هەمیشەش لە یادی ماوەتەوە. لەبەرئەوە بادیو لە شوێنێکی هەمان پەڕتووك دا وتنێکی تویژەنەوەیەکی تری (تیۆری خود) دووپاتدەکاتەوە، کە بەم شێوەیەیە: "خۆشەویستی ئەو شتەیە دووبارە نابینیتەوە". لەوەش نکوڵیناکات، کە "خۆشەویستی بریتییە لە "ژیانکردنی خودی ژیان لە میانەی دوو دیدەوە": ئەوەی خۆشەویستیدەکات و ئەوەی خۆشدەویسترێت"(18).

دروستکردنی ژیانیش بەپێی دیدی بادیو"لە میانەی دوانەوەیە نەك تاکەوە". هەر تایبەت بەم لایەنە بە بادیو "پەیوەندی خۆشەویستی پێویستی بە دیدی فرە و هاوبەش هەیە". کەواتە خۆشەویستی کەوتنە ناو ژیانی کەسێکی ترەوەیە، سوتانە بە ئەو ژیانە. شوێنی وتنە، بادیو دژی تێگەیشتنی ڕۆمانسیانەیە بۆ خۆشەویستی و دژی تێگەیشتنی کلاسیکانەشە بۆ هاوسەرگیریی. بەپێی دیدی فەلسەفیانەی بادیو "خۆشەویستی هەم ژوانە و هەمیش خوێقاندن. واتە مرەق لەناو خۆشەویستیدا کێشە چارەسەردەکات: پێکەوە ژیان، یان نەخێر، مناڵ دروستکردن، یان نەخێر…". دیارە لە نهێنیدا، لە وتنێکی بەدەنگئامەزانەدا، بادیو حەزدەکات بێژێت: خۆشەویستی دەشێت بریتی بێت لە کردەی ڕووبەڕووبوونەوەش(19).

سێکس یان خۆشەویستی؟

بە بادیو "خۆشەویستی پێچەوانەی سێکسە". هەربۆیشە بادیو زۆر ڕاستەوخۆ "گاڵتە بەو خۆشەویستییە دەکات لە ئێستادا لە پاریس هەیە و پێیوایە شتێکی خراپیشە، کە زۆربەی جووتەکان، دوانەکان، تەنیا پێنج ساڵێك پێکەوە دەژین و بەباوەڕی بادیو ئەمانە لە خۆشی خۆشەویستی ناگەن، بەس گشت شتێك لەسەر چێژی سێکسی دەزانن"(20). جگەلەوەی "عیشق، بەبۆچوونی بادیو، هەرگیز ناکەدرێت، لە سێکس، یان خودی چێژی سێکسی وەك ئەوە تەماشادەکات جەستە بەشمەك دەکات".

سەرباری ئەوە، بادیو پێیە لەسەر ئەوەش دادەگرێت، کە "خۆشەویستی بەرهەمی ڕاستییەکە ئاماژەیە لەسەر ئەوەی ئەم خۆشەویستییە جێگری زانینە، زانینی ئەوانەی یەکتریان خۆشدەوێت". بەواتایەکی روونتر، خۆشەویستی بەپێی دیتنی بادیو بریتییە لە "ڕووداوی یەکگرتنەوەی نێوان دوان (جووتێك) و بەرهەمهێنانی راستیی لەمەڕ ئەم دوانە- (جووتە)"(21).

پێشتریش وتمان، لاکان وایدەبینێت، کە" خۆشەویستی دەکارێت بەلەجیاتی پەیوەندیی سێکسی بکات و بە ئەوەش دەچێت حەسودییەکی

سەکسیش لە پشت خۆشەویستیەوە هەر دەبێت"، بەڵام بادیو ئاوا تەماشای خۆشەویستی ناکات، کە دواتر دێینەوە سەری. چونکە بادیو خۆشەویستی وەك پرۆسەی یەکگرتنەوەی نێوان دوو دژە جەمسەر دەبینێت و ئەو شتەش ئەم دووانە دروستیدەکەن بە تاکەك دروستناکرێت. خودی پرۆسەکەش وەك دروستکەری ڕاستی دەبینێت. ئەم فەلسەفەیە ئەوەشمان پێدەڵێت، کە خۆشەویستی پرۆسەی دروستکردنی ڕاستیشە، "خۆشەویستی تەقەلایەکە بۆ ڕاستی". بەمانایەکی تری فەلسەفی، بادیو، کە کار لەسەر دامەزراندنی خۆشەویستی دەکات ئەمە لەمیانەی بە ڕووداوکردنی خۆشەویستییەوە دەکات. هەروەها ئەوەش، کە خۆشەویستی سازێنەری ڕاستییە، ئەو ڕاستییەی بە دروستکردنی ڕاستی فەلسەفی پێویستە.
ئەوەی تایبەت بە تیۆری لاکان لەبارەی خۆشەویستییەوە شوێنی تێڕامانە ئەوەیە بۆ لاکان "چێژی سەکسی لە خۆشەویستیدا شتێکی نارسیسیە (خۆپەرستانەیە) و پەیوەندی سەکسیش بوونی نییە". بەم شێوەیە، لاکان مەیلی کەسەکان بە یەکتر لە ئارەزووی سەکسیدا بەرجەستەدەکات، هەرچی بە بۆچوونی بادیوە "ئارەزوو و خۆشەویستی هاو مەیل نیین، چونکە "ئارەزوو مەیلێکی فیتش Fetish ی (بەشتبوونی) هەیە، بەڵام خۆشەویستی مەیلی سووتان و لە ئامێزگرتنی تیایە"(22).
گشت ئەو ڕەخنانەی بادیو لە خۆشەویستی دەیگرێت بە زەمینەخۆشکردنە لە داکۆکیکردن لە خۆشەویستی."داکۆکیکردن لە خۆشەویستی بەقەولی بادیو ئەمە ئەرکی فەیلەسووفە"."ئەم داکۆکی و بانگەشەکردنە بە سەرلەنوێ خوڵقاندنەوەی خۆشەویستی بەپێی فەلسەفەی بادیو بە لەدانی سیاسەتی ئەمڕۆ و بازاڕە"(23). بۆیە خۆشەویستی لە ڕوانگەی ئەم فەیلەسووفە فەڕەنسییەوە" بریتی نییە لە پەیمانی نێوان دوو نارسیست (خۆپەرست) Narcissist ، بەڵکو بریتییە لە پتر لەوە.
خۆشەویستی بریتییە لە دامەزراندن و بەشداریکردن لەودیو نارسیزمەوە". واتە نارسیزم (خۆپەرستی)Narcissism ناچێتە خانەی خۆشەویستییەوە، وەلی زۆر ئەفسووس کۆمەڵگەی هاوچەرخ پڕە لەم جۆرە دیاردەیە (دیاردەی نارسیزم). بەپێی بینینی فەلسەفی بادیو "ئازادکردنی سەکسی کێشەکانی ناو خۆشەویستی وەك خۆی دەهێڵێتەوە"، بۆیە بادیو باوەڕی تەواوی بەوەیە، کە "سەکس پێویستە لە ڕەوشتگەری ئازادبکرێت"(24).
وەڕای ئەوە، بادیو پێشیوایە "کاتێك مرۆڤ سەکسیانە ئازاد دەبیت ناتوانی کێشەی خۆشەویستی چارەسەربکات". هەروەها داکۆکی لەوەش دەکات، کە "چارەسەرکردنی کێشەی بووناوی خۆشەویستی لە خۆشییە گەورەکانی ژیانە"(25). کەوابێت، ژیانی ڕاستەقینە ئەو ژیانەیە خۆشەویستی دابیندەکات. بەم جۆرە بێت، خۆشەویستیمان هەبوو سەکسیشمان هەیە، لە بەتەنیا سەکس خۆشەویستی مسۆگەرناکات.

سەرئەنجام:

گەشتی شرۆڤەکاری فەلسەفە سەبارەت بە خۆشەویستی لەبن نایەت. لەبەرئەوەی خۆشەویستی کۆتای نایەت؛ فەلسەفەش بەهەمان شێوە. شرۆڤەکاری فەلسەفیی هیچ کات ئەقرەناگرێت و هەر جارە و بە بیانوەکی ماقووڵ و هەستیارییەکی فەلسەفییەوە قسە لەسەر ئەمە دەکات؛ خۆشەویستیش ئەمەیە. فەلسەفە، کە مەشقکردنێکی هزرییە، و بە کارە فەلسەفییەکانی فەیلەسوفەکانیش بەردەوام دووچاری خورپەی فەلسەفیی و بیریاریی دەبین بۆیە فەلسەفە پێویستە کار لەسەر بەچەکدادانی ئەو دید و بیرەکانە بکات، کە زۆفەر بۆ واتای خۆشەویستی دەبەن. خۆشەویستی خۆشییە، سەرەتای بەختەوەرییە هەر بەو هۆکارە ئەرکی فەلسەفە دووبارە شرۆڤەکردنەوەی خۆشەویستییە.
باس لە خۆشەویستی پێویستە گۆڕەپانی هزری بتەنێتەوە ئەگەرنا سەکس براوەیە. لەمیانەی ئەوەشەوە پێویستە هاوخەمی خەمان بۆ ئەو کێشە و مەینەتییانە نیشاندەین، کە بەهۆی سەکسەوە بەرۆکی ئێمەی، ئەم ئەستەرە سامناکەی ئێمەی، گرتووە، ئێمەیەک کە لەژێر زەبری تەکنەلۆژیای زانیاریی لاواز و بێچارەین.
سەرباری ئەوە، ئەوانەی لە هزری بادیو گفتوگۆئامەزی شکنابەن ناتوانن مەیلیان بە تەخوێندنەوەی کارە فەلسەفییەکانی هەبێت و خۆیان بە هاوهەڵوێستی ئەندێشە بەربڵاوەکانی بزانن. بەهۆکاری ئەوە، لەم نوسینە دا بە ئەوەی میکانیزمی هزری ئالان بادیو بەجۆرێک شرۆڤەبکەین، کە مۆدێلێك لە بیرکردنەوەی فەلسەفی تر بخاتەڕوو ئاوڕمان لە هەندێک لە تێزە فەلسەفییەکانی دایەوە.
ئەوەبێتە، شانبەشانی فەلسەفە پێویستمان بەو ڕۆمانانەش، لە شێوەی ئەنا کارینە Anna Karenina ی تەلستەی، ماستەر و مارگەرێتەی بوڵگاکەف Bulgakovو خۆشەویستی لە زەمەنی کەلێرەی مارکیز، سەرلەنوێ خۆشەویستیمان بۆ داڕێژنەوە.

ئازاد حەمە

رفەرێنسەکان

1. Alain Badiou. Manifest för filosofin & Vad är kärlek? Urval och introduktion: Dariush Moaven Doust. Översättning: Carin Franzén. Glänta produktion. 2005.
2. Ibid.

3. Alain Badiou. In Praise of Love. Translated by Peter Bush . Serpents Tail .2012.
4. Alain Badiou. Manifest för filosofin & Vad är kärlek?
5. Ibid.
6. Ibid.
7. Ibid.
8. Alain Badiou. In Praise of Love.
9. Ibid.
10. Ibid.
11. Ibid.
12. Ibid.
13. Ibid.
14. Ibid.
15. Ibid.
16. Ibid.
17. Ibid.
18. Ibid.
19. Ibid.
20. Ibid.
21. Ibid.
22. Alain Badiou. Manifest för filosofin & Vad är kärlek?
23. Alain Badiou. In Praise of Love.
24. Ibid.
25. Ibid.

دیوانی زەینەب خان (کچە کورد) ڕاستییە یان وەهم؟.. سوداد ڕەسووڵ

پێشەکی

لەماوەی ساڵی ڕابردوودا دیوانی شاعیرێکی نەناسراو بە ناوی

(زەینەب خان، کچە کورد) کەوتە نێو کتێبخانەی کوردییەوە. 1 ئەم دیوانە لە ناوەندی ڕۆشنبیری کوردیدا وەک ڕووداوێکی گرنگی ئەدەبی پێشوازی لێ کرا، چونکە بۆ یەکەم جار بوو ناوی ئەم ئافرەتە، کە خوشکی دڵداری شاعیرە، وەک شاعیر بێتە نێو دنیای ئەدەبی کوردییەوە، ئەمە لە کاتێکدا لە سەردەمی خۆی بە شاعیر نەناسراوە و هیچ شیعرێکیشی لە ماوەی ژیانی خۆی بڵاو نەکردووەتەوە.

ئەوەی زیاتر لەم دیوانە جێگەی سەرنجدانە ئەوەیە ئافرەتێکی شاعیر کە لە نیوەی یەکەم و سەرەتای نیوەی دووەمی سەدەی بیستەم ژیاوە(١٩٠٠ – ١٩٦٣)، کۆمەڵێک شیعری نوێی بە زمانێکی کوردیی پاراو و پەتی نووسیوە، کە لەو سەردەمە ئەو زمانە پەتییە نە لای شاعیران هەبووە نە لە هیچ کتێب و گۆڤار و ڕۆژنامەیەکیش بەم زمانە نووسیویانە، لە لایەکی دیکەوە ئەوەی زیاتر جێگەی تێڕامانە ئەو بابەتانەیە کە ئەو شاعیرە ئافرەتە لەو سەردەمە باسی کردووە، وەک مافی ئافرەت و یەکسانی کوڕ و کچ، سەربەخۆیی کوردستان، چوار پارچەی کوردستان، ئاڵای کوردستان، یەکی ئایار جەژنی کرێکاران، ئینگلیزی داگیرکەر، ..

[بۆ خوێندنەوەی ئەم بابەتە کلیکی ئێرە بکەن..]

SudadRaswl_ZainabDownload

فلاشباک/ لە دەفتەری بیرەوەریی ڕۆژانەوە-29-.. ستیڤان شەمزینی

بەشی بیست و نۆ

ئێستا کاتژمێر یانزە و بیست خولەکی شەوە. ئەمڕۆ پاش چوار هەفتە زیندانی لە ئاسایشی گشتیی بە کەفالەت ئازادکرام. ئەمڕۆ لەو کاتەدا دەستگیرکرام کە بەیاننامەیەکی حزبی کۆمۆنیستم بە تیراژی 250 دانە کۆپی ئەکرد، لە دوکانەکەی کاک “فەهمی حاجی سدیق” بەرانبەر سینەما ڕەشید. هەر لە دوکانی چاپەمەنییەکە هاتمە دەرەوە دوو ئاسایشی جل مەدەنی قۆڵیان کرد بە قۆڵمدا و یەکێکیان لە ژێر چاکەتەکەیەوە

دمانچی ل قبرغم گیرکرد و وتی ب بدنگی لگمان ور ب "دائیر". منیش زانیم تنیا ئو دووان نین بی هوی راکردنم ندا، کاتکم زانی خستمیان ناو برازیلییکی سپی ملید هشتا و حوت تا ئاسایشی گشتی دایانن بزاندم. ئو رژی گیرام دروست پنج شم بوو، دوای چوار هفتی خشت، ئم پنجشم ئازادیان کردم.

بشویکی گشتیی کشی ناو ئاسایش واین، ب هواپرسین و پیرزبایی ب، ب شق و کب وامت ئدنو. بچاوی تاوانبارو سیری هموو خک ئکن و ب فرمی توندوتیژیش مام لگ نیارانیان ئکن. ئاسایش دزگایک ب پاراستنی حزبک نک ب پاراستنی تکای هاووتیان ب جیاوازیی سیاسیی. من هرزان لم زیندان درچووم، چوونک کم ل هاویانم چندک ل زیندانی "معسکر سلام" حوکم دراون ب چوار مانگ بندکردن. ئمش دوای ئوی "نزر علی ئکبر"ی جگری وزیری ناوخ داوای یاسایی لسر حزبی کمنیستی کرکاریی عراق ل دادگا تمار کردبوو، بم بستی هوشاندنوی حزب.

ناوکی دعوای یکتی لسر حزبی کمنیست ک ویستی "نوشیروان مستفا"ی ل رگی کاراکتری "حاکم نزر"و ئجونرن، کم بهانییکی بناو قانوونی تیای ب هوشاندنوی حزب ک هم کمیدیای و هم تراجیدیا! ئوان ب قانوونکانی بعس دادگایی حزبکی سیاسیی ئکن! ئم عریزییکی پ مجاملی ل یک کاتدا ئاستی رژمی بعس و کماری ئیسلامی ئرانی ئکن. لودا چند خاک قکسیان لسرکراو وکوو "حزبی کمنیستی کرکاریی داوای سربخیی کوردستان ئکات ل رگی گقاری ریفراندم ک للاین ئندامکی کمیتی ناوندی حزبو درئچ ل لندن، ئاکسین و پان و کمپینی جراوجر ئکن". چند تراجیدیی حزبی "رووباری خون" حزب لسر سربخیی بداتی دادگا.

جیا لمش چند خاکی تر وک "داوای یکسانی ژن و پیاو.. بوونی ئرانی ل ریزکانی حزبدا.. داوای جیاکردنوی ئاین و کاروباری دوت" کم پاساوکی ترن ک ئیانو حزبی پهوشننو. سیر بکن حزبک ک ئیدعای سوسیال دیموکرات ئکات ب چ پاساوک خریکی ئاپارتایدی سیاسیی حزبک ک ئو دروشم مدنی و ئازادیخوازانی هگرتوو. بوا ئکم دوای گانوی "نوشیروان" ک مژووی تاریک ب کوشتنی کمنیستکان، ئو پنجر بچووکی ئازادیی ل یکتیدا دابخر. نوشیروان زانی

خوێنڕێژیی گرتوویەتی. ئەمە مانای ئەوە نییە سەرکردەکانی یەکێتی هەمان خواستیان نییە، بەڵام نەوشیروان کاریزمای لە هەموویان زیاترە، جگە لەوەش لە هەموویان دڵڕەقتر و تۆماری رەشتترە.

بارودۆخەکە بەجۆرێکە بۆنی خوێنی لێدێ، هەموو شت رەنگی شەڕێکی نا بەرا بەر و پڕ قوربانی گرتووە. کاک “لیوا کەمال” سەرکردەی سەربازیی یەکێتی و هاوڕێی دێرینی باوکم، کە کەفیلیشمە، بە تەلەفۆن پێی وتم خۆت بپارێزە کوڕم. یەکێتی هێرشی عەسکەریی ئەکاتە سەرتان!. نازانم قسەکەی بۆ ئەوەیە بمترسێنێ یان بە راستی دۆخەکە ئەگاتە پەلاماردانی عەسکەریی؟. بەڵام من لە مەرگ ناترسم، هاوڕێکانم لەناو ئاگری بەتینا جێناهێڵم. من ئەو کەسە نیم بیروباوەڕ و هاوڕێکانم لەنیوەی رێگە جێبهێڵم، هەرچەند لام روونە کەس لەسەر من ناوەستێ.

29-6-2000

تێبینی: ئەم بەشە لە لاپەڕە 102-98 کتێبی “فلاشباک”چاپ و بڵاوکراوەتەوە. کتێبەکەش لە سەرەتای ساڵی 2017 چاپ بووە

شیعر/ هەزارو چوارسەت ساڵە.. شەماڵ بارەوانی

زمانی کوردیتان باش
من لەمەیدانی چوارچراوە
سەوزبووم
و
نەسەبم دەچێتەوە سەر
دوا وەسیەتی
سەید ڕەزای دێرسمی

من
کچەکەی ل□ یلاقاسمم
و

ناوم زارایـە

دەستێکم
خەمی ئازادی کوردە
و
دەستەک□ یـترم
لـەدیلـێتی
و
قەفەسدایـە

هەزارو چوارسەت ساڵە
دەمم دەگرن
ڕەگم د□ بڕن

هەزارو چوارسەت ساڵە
دمکوژن و
مێژووم
دەسڕن

هەزارو چوارسەت ساڵە
مۆگم بە مەجوس
و زەردەشتم
زەندیک دەکەن

هەزارو چوارسەت ساڵە
ئاگری میحرابم
دەکوژێننەوە
و
نوکی شمشێرم
لـێ تیژ دەکەن

هەزارو چوارسەت ساڵە
کفن و تابووت بەشی
□□□کانی میدی□

هەزارو چوارسەت ساڵە
ئێزدیخانم لـ□ فەرماندایـە
و
سێدارە چارەنووسی

قازی و شێخ سەعیدە

هەزارو چوارسەت ساڵە
ناسنامەم نەزیفدەکرێت

هەزارو چوار سەت ساڵە
فەرهەنگم بە تەتریک و تەفریس
دەکرێت

هەزارو چوارسەت ساڵە
تەعریب تەوقەی
درۆم لەگەڵ دەکات

هەزارو چوارسەت ساڵە
دڕکی دوژمن
لەسەر جەستەی نیشتمانم
چرۆ دەکات

هەزارو چوارسەت ساڵە
کامە گۆڕی بەکۆمەڵە
و
تەرمنی منی تیا نەبێ

کامە جینۆسایدە
و ناونیشانی
کۆجۆ و ئەنفالی کورد نەبێ

هەزارو چوارسەت ساڵە
هەرفتوحات و ئاه و ناڵە

هەزارو چوارسەت ساڵە
مێژووم هەر زام و ئەنفالە